МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АГРОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра захисту рослин

ПРОГРАМА

ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ЗА КОРДОНОМ

ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

202 «ЗАХИСТ І КАРАНТИН РОСЛИН»

ОС «БАКАЛАВР», ОС «МАГІСТР»

ДЕННОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ

ЖИТОМИР–2019

УДК: 632 (073)

Викладена програма виробничої практики за кордоном студентами агрономічного факультету спеціальності 202 – «Захист і карантин рослин» ОС «Бакалавр», ОС «Магістр» денної та заочної форми Житомирського національного агроекологічного університету.

Підготували:
М. М. Ключевич, д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри захисту рослин;
Т. М. Тимощук, к. с.-г. н., доцент кафедри захисту рослин;
Н. В. Грицюк, к. с.-г. н., доцент кафедри захисту рослин.

Рецензенти:
Ковалишина Ганна Миколаївна, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, професор кафедри генетики, селекції і насінництва ім. проф. М. О. Зеленського Національного університету біоресурсів і природокористування України;
Ткаленко Ганна Миколаївна, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, завідувач лабораторії мікробіометоду Інституту захисту рослин НААН України;

Ключевич М. М., Тимощук Т. М., Грицюк Н. В. Програма виробничої практики за кордоном для студентів спеціальності 202 «Захист і карантин рослин» ОС «Бакалавр», ОС «Магістр» денної та заочної форми. ЖНАЕУ. Житомир, 2019. 14 с.

Розглянуто і затверджено:
– на засіданні кафедри захисту рослин, протокол № 3 від 17 жовтня 2019 р.;
– на засіданні навчально-методичної комісії зі спеціальності 202 «Захист і карантин рослин», протокол № 02 від 30 жовтня 2019 р.

ЗМІСТ

ВСТУП …….. 4

1. Мета, завдання виробничої практики за кордоном…….. 5

2. Організація виробничої практики за кордоном……. 5

3. Зміст виробничої практики за кордоном……. 6

4. Вимоги до структури, змісту та рекомендації щодо написання звіту про проходження виробничої практики за кордоном…… 7

5. Оформлення звіту про проходження практики……...…... 11

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ……..… 13

ДОДАТКИ …….… 14

ВСТУП

Практика студентів за кордоном – одна з форм проведення виробничої практичної підготовки, що є обов’язковою компонентою освітньо-професійної програми підготовки фахівців для здобуття освітнього ступеня. Практика студентів за кордоном проводиться відповідно до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 8. 04. 1993 р. № 93, Положення про проведення практики студентів аграрних вищих навчальних закладів України за кордоном, затвердженого наказом Міністерства аграрної політики України 15.06.2005 р.№ 264., Листа Міністерства освіти і науки України від 07.02.2009 р. № 1/9-93 «Про практичну підготовку студентів»;Рекомендацій про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, розроблених Державною науковою установою «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» у 2013 р. на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.11.2012 р. № 970-р «Про затвердження плану першочергових заходів з виконання Державної програми розвитку внутрішнього виробництва».

Програму виробничої практики за кордоном для студентів спеціальності 202 «Захист і карантин рослин» ОС «Бакалавр», ОС «Магістр» денної та заочної форми було складено на основі Положення «Про проходження закордонної практики студентами Житомирського національно агроекологічного університету» затвердженого Вченою радою університету від 19.06.2019 р. № 11.

Закордонна практика є однією із складових виробничої практичної підготовки студента за освітньо-професійною програмою зі спеціальності 202 «Захист і карантин рослин».

Програма регулює питання організації, проведення і підведення підсумків виробничої практики за кордоном студентів.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ЗА КОРДОНОМ

Метою проходження виробничої практики за кордоном є сприяння інтеграції національної аграрної освіти до світового освітнього простору на основі закріплення теоретичних знань студентів та оволодіння практичним досвідом за фахом у сфері сільського господарства.

Основними завданнями проходження студентами виробничої практики за кордоном є:

- ✓ вивчення практичного досвіду ведення сільського господарства в країнах з розвиненим аграрним сектором економіки;
- ✓ оволодіння студентами інноваційними технологіями вирощування, переробки та реалізації сільськогосподарських культур;
- ✓ ознайомлення з технологією захисту сільськогосподарських культур;
- ✓ оволодіння виробничими, організаційними та управлінськими навичками та стажування в якості фахівця з захисту і карантину рослин;
- ✓ вивчення досвіду застосування сучасної техніки, обладнання та набуття практичних навичок роботи з ними;
- ✓ опрацювання міжнародних та європейських баз статистичних даних (FAO–стат, EURO–стат, WTO–стат, ICAR та ін.)

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ЗА КОРДОНОМ

Вид практичної підготовки, тривалість, терміни, умови та особливості проходження практики за кордоном визначаються відповідно до освітньої програми спеціальності 202 «Захист і карантин рослин» та навчального плану підготовки студентів ОС «Бакалавр», ОС «Магістр».

Практика за кордоном студентів проводиться на сільськогосподарських підприємствах у країнах, з якими встановлено партнерські стосунки у формі угод, контрактів, протоколів про наміри, договорів про співпрацю щодо

організації та проведення практики. Навчально-методичне керівництво практикою здійснюють фахівці кафедри захисту рослин.

Студенти під час проходження виробничої практики за кордоном зобов'язані:

- ✓ до початку практики одержати від керівника практики навчального закладу консультації щодо оформлення всіх необхідних документів; керівник практики призначається наказом ректора університету;
- ✓ своєчасно прибути на базу практики точно у терміни встановлений наказом ректора;
- ✓ у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками керівників, за можливості інформувати керівника практики про хід її проходження під час перебування за кордоном;
- ✓ вивчити і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії;
- ✓ нести відповідальність за виконану роботу;
- ✓ своєчасно підготувати і здати звіт з практики.

3. ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ЗА КОРДОНОМ

1. Ознайомлення з базою практики (місцезнаходження, економічні умови, розмір та організаційна структура, склад і співвідношення галузей, спеціалізація, план землекористування, структура посівних площ, система обробітку ґрунту, система добрив, система сівозмін, тощо).

2. Вивчення природних умов зони. Порівняння з кліматом нашої країни.

3. Вивчення агротехніки головних культур, які вирощуються, оцінка ефективності технологій з огляду їх впливу на фітосанітарний стан агробіоценозів.

4. Вивчення стану справ із захисту рослин (наявність та стан: паспортизованих складських приміщень для зберігання пестицидів, спеціальних сховищ для протруєного насіння та садивного матеріалу, техніки для проведення

робіт із захисту рослин, засобів захисту рослин, засобів індивідуального захисту працюючих тощо)

5. Вивчення (шляхом обстежень) фітосанітарного стану основних культур та розробка прогнозу розвитку шкідливих організмів.

6. Для кращого освоєння методів обліку шкідливих організмів рослин агро- та урбоуценозів і методик проведення наукових досліджень в області захисту і карантину рослин, студенти ОС «Бакалавр» повинні пройти додатково виробничу практику на дослідному полі ЖНАЕУ за індивідуальним графіком, затвердженим на засіданні кафедри захисту рослин.

7. Не пізніше як через 10 днів після закінчення практики студент подає на кафедру докладний звіт, складений під час свого перебування на закордонному підприємстві та на дослідному полі університету. Студент подає також щоденник із відгуком про проходження практики на дослідному полі. Звіт та щоденник підписує завідувач дослідного поля та завіряється печаткою.

8. Додаткову практику на дослідному полі ЖНАЕУ проходять студенти тільки освітнього ступеню «Бакалавр».

Захист звітів відбувається на засіданні спеціальної комісії згідно розподіленого навантаження між викладачами кафедри захисту рослин.

Студенти, які не виконали програму виробничої практики або одержали негативний відгук про свою роботу чи незадовільну оцінку під час захисту звіту, вважаються такими, що не пройшли виробничу практику.

4. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ, ЗМІСТУ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ ЗВІТУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ЗА КОРДОНОМ

Звіт повинен містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми виробничої практики за кордоном та написаний за планом.

План звіту виробничої практики за кордоном для студентів ОС «Бакалавр».

Частина І. Виробнича практика за кордоном.

Вступ

Розділ 1. Загальна характеристика підприємства із проходження виробничої практики за кордоном.

1.1. Місцезнаходження, спеціалізація та основні економічні показники підприємства.

1.2. Характеристика ґрунтових та кліматичних умов.

Розділ 2. Технологія вирощувальних культур у підприємстві.

Розділ 3. Основи організації захисту рослин у підприємстві проходження виробничої практики.

Частина ІІ. Виробнича практика на дослідному полі ЖНАЕУ

Розділ 4. Моніторинг шкідників та хвороб в агроценозах дослідного поля ЖНАЕУ.

Розділ 5. Оцінка забур'яненості посівів сільськогосподарських рослин на дослідному полі ЖНАЕУ.

Висновки

Додатки

План звіту виробничої практики за кордоном для студентів ОС «Магістр»

Вступ

Розділ 1. Загальна характеристика підприємства із проходження виробничої практики за кордоном.

1.1. Місцезнаходження, спеціалізація та основні економічні показники підприємства.

1.2. Характеристика ґрунтових та кліматичних умов.

Розділ 2. Використання закордонного досвіду вирощування

сільськогосподарських культур (рослин в урбоценозах) у підприємстві.

Розділ 3. Основи організації захисту рослин у господарствах інших країн.

Розділ 4. Фітосанітарна характеристика агроценозів та обсяг робіт із захисту і карантину рослин у підприємствах за кордоном.

Розділ 5. Організація охорони праці у підприємстві проходження практики.

Розділ 6. Охорона навколишнього середовища за вирощування культур у країні проходження виробничої практики**.**

Висновки.

Додатки.

Після титульної сторінки звіту (додаток А) розміщується "Зміст" з позначенням початкових сторінок розділів і підрозділів. Короткий зміст окремих розділів має відповідати нижченаведеним вимогам.

Вступ

Вступ – початковий елемент звіту. Він повинен містити чітке введення до основних розділів. Коротко висвітлити основні завдання сільськогосподарського виробництва, у тому числі захисту рослин за сучасних умов в країні, де проходили практику.

Розділ. Загальна характеристика підприємства із проходження виробничої практики за кордоном.

Період створення підприємства, місце розташування об'єкта практики: відстань від столиці чи великих міст, основних пунктів реалізації продукції.

Характеристика кліматичної зони, в якій розташоване підприємство.

Наявність в районі розташування об'єкта практики інших суб'єктів господарювання, їх спеціалізація, зв'язок з даним підприємством.

Асортимент і обсяг виробництва основних і допоміжних видів продукції, динаміка асортименту і обсягів діяльності.

Розділ. Технологія вирощувальних культур у підприємстві.

Навести технології вирощування пшениці озимої, ячменю, кукурудзи (на зерно і на силос), гороху, цукрових буряків, картоплі, льону, соняшнику,

кормових, овочевих, плодово-ягідних культур та інших культур, які вирощуються у підприємстві де проходили практику.

Розділ. Основи організації захисту рослин у підприємстві проходження виробничої практики.

Вивчити забезпеченість підприємства технікою, обладнанням, інвентарем, засобами захисту рослин для виконання технологічних процесів у рослинництві.

Розділ. Моніторинг шкідників та хвороб в агроценозах дослідного поля ЖНАЕУ.

Необхідно самостійно виконати обстеження сільськогосподарських культур та угідь господарства для виявлення ступеня розвитку шкідливих організмів (розповсюдження, чисельність шкідників, ураження, розвиток хвороб). Результати представити за культурами в окремих таблицях і узагальнити їх згідно із загальноприйнятими формами та правилами (дивитися програму виробничої практики і методичні рекомендації до написання звіту та ведення щоденника студентами агрономічного факультету ОС «Бакалавр» спеціальності 202 «Захист і карантин рослин»). Для характеристики шкідників визначити відсоток заселених площ від загальної обстеженої площі, відсоток заселених рослин чи органів рослини, середню чисельність на одну рослину або 1 м^2.

Для характеристики розвитку хвороб визначити відсоток заражених площ від загальної обстеженої площі, відсоток ураження рослин чи її органів (у відсотках), наявність осередків тощо.

Розділ. Оцінка забур'яненості посівів сільськогосподарських рослин на дослідному полі ЖНАЕУ.

Провести облік забур'яненості посівів сільськогосподарських рослин в підприємстві користуючись різними методами: кількісним, ваговим, кількісно-ваговим і окомірним.

Для обліку забур'яненості кількісним методом використовують облікові рамки розміром 0,25 м^2 (50х50см), один бік яких знімається. Проходять поле по діагоналі і через рівні проміжки накладають рамки, не менше ніж у десяти місцях на кожній ділянці. Далі всередині рамок визначають

види бур'янів, підраховують кількість культурних рослин і бур'янів. Рамки накладають на посіви культур суцільної сівби так щоб один з рядків став діагоналлю рамки, а на широкорядні посіви – по рядках.

Розділ. Організація охорони праці у підприємстві проходження практики.

Провести аналіз стану охорони праці у підприємстві.

Вказати на дотримання у підприємстві норм і правил безпеки праці під час виконання основних сільськогосподарських робіт у галузях рослинництва і тваринництва. Дотримання правил безпеки при використанні, транспортуванні та зберіганні засобів захисту рослин. Наявність індивідуальних засобів захисту працюючих з пестицидами, стан їх придатності до роботи.

Розділ. Охорона навколишнього середовища за вирощування культур у країні проходження виробничої практики.

Охарактеризувати організацію охорони навколишнього середовища країни в якій проходили практику. Законодавчі акти щодо охорони навколишнього середовища.

Охорона землі, надр, води і атмосферного повітря. Охорона рослинного і тваринного світу.

Заходи щодо охорони навколишнього середовища при вирощуванні сільськогосподарських культур.

Висновки мають містити найважливіші узагальнення до кожного розділу звіту, а також конкретні пропозиції щодо використання закордонного досвіду аграрними підприємствами України.

5. ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯПРАКТИКИ

Звіт виконується українською мовою на одному боці аркуша білого паперу. Під час написання залишити поля: ліворуч від тексту 25–30 мм, праворуч – 10–15 мм, зверху і знизу – 20 мм. Відступ для початку абзацу – 10 мм, сторінки нумеруються в правому верхньому куті листка. Рекомендовані параметри друку: шрифт Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал 1,5.

Помилки, описки допускається виправляти підчищенням або зафарбовуванням білою фарбою та нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагмента малюнка) машинописним способом або від руки. Виправлення повинне бути чорного кольору. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Текст основної частини звіту поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин звіту («ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ») друкують великими літерами симетрично до тексту (вирівнювання по центру).

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу (вирівнювання по ширині). Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. У кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка. Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3 інтервалам.

Заголовки структурних частин звіту, підрозділів і пунктів друкують напівжирним шрифтом. Заголовки підпунктів друкують шрифтом напівжирний курсив.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №. Не треба перед номером сторінки ставити літеру «с.» або після нього крапку тощо («с. 3», «- 3 -», «3.»). Нумерацію сторінок починають зі «ЗМІСТУ» – відповідно «3». Нумерацію сторінок закінчують на останній сторінці списку використаної літератури чи додатків (якщо вони є в роботі).

Першою сторінкою звіту є титульний аркуш, а другою – зміст. Першу сторінку включають до загальної нумерації, але номер сторінки на ній не

ставлять. На наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини звіту, як «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не мають порядкового номера. Не можна друкувати: 1. «ВСТУП» або «РОЗДІЛ 6. ВИСНОВКИ».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про вищу освіту». Київ: ВР України, 2002. 34 с.

2. Довідник із захисту рослин / Л. І. Бублик, Г. І. Васечко, В. П. Васільєв та ін..; За ред. М.П. Лісового. Київ : Урожай, 1999. 744 с.

3. Фітосанітарний моніторинг / М. М. Доля, Й. Т. Покозій, Р. М. Мамчур та ін. Київ : ННЦ ІАЕ, 2004. 294 с.

4. Методика випробування і застосування пестицидів // С. О. Трибель, Д. Д. Сігарьова, М. П. Секун, О. О. Іващенко та ін. Київ : Світ. 2001. 448 с.

5. Методичні рекомендації щодо проведення практики студентів у аграрних вищих навчальних закладах / С. М. Кравченко та ін.; За ред. С. М. Кравченка. Київ: Аграрна освіта, 2004. 18 с.

6. Методологія оцінювання стійкості сортів пшениці проти шкідників і збудників хвороб / С. О. Трибель, М. В. Гетьман, О. О. Стригун, Г. М. Ковалишина, А. В. Андрющенко. За ред.. С. О. Трибеля. Київ : Колообіг, 2010. 392 с.

7. Облік шкідників і хвороб сільськогосподарських культур / В. П. Омелюта, І. В. Григорович, В. С. Чабан та ін. Під ред. В. П. Омелюти. Київ : Урожай, 1986. 294 с.

8. Положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 8.04. 1993 р. № 93.

9. Положення «Про проведення практики студентів аграрних вищих навчальних закладів України за кордоном» затвердженого наказом Міністерства аграрної політики України від15.06.2005 р., № 264.

10. Положення «Про проходження закордонної практики студентами Житомирського національно агроекологічного університету» затвердженого Вченою радою університету від 19.06.2019 р. № 11.

ДОДАТОК А

Зразок оформлення титульної сторінки звіту про проходження виробничої практики

Міністерство освіти і науки України
Житомирський національний агроекологічний університет

Агрономічний факультет

Кафедра захисту рослин

ЗВІТ

про проходження виробничої практики за кордоном
на базі _____
(назва підприємства, країни)
студента (ки) _____
(прізвище та ініціали)

ОС _____ агрономічного факультету

спеціальності 202 «Захист і карантин рослин»

Термін проходження практики з «__» _____ 20 __ р. по «__» _____ 20__ р.

Термін проходження практики на дослідному полі ЖНАЕУ_____

Керівник практики від навчального закладу _____ _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

М.П.

ЖИТОМИР – 20 __